

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutrajje izdane opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredništvu izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prajemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 12 K 20 h ali gld. 6.60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3.30
četrta leta . . . . . 3 „ 40 „ 1.70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1.60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Fonte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdaje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice
se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obseznih 5 do 6 pol ter stane vsakoletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. petih vrstah.

O cestah na Kanalskem.

(Konec).

Pokrajina ob italijanski meji bi se gotovo in v najkrajšem času dvignila po sadjarsivu in vinarstvu, ker ima v to ugodno lego, obširna gorska planota ob desnem bregu Soče pa bi morala napredovati v gozdarstvu, ako bi bili dani predpogoji, da se eni in drugi izdelki dadó spečavati. Sedaj, ko je občenje mogoče le samótež, ne more biti govora o napredku, in prvi pogoj gospodarske povzdigi celega okraja so potrebne cestne zveze.

Najbolj zapušteni od vseh javnih činiteljev je kraj Zapotoski ob italijanski meji. Od ondukaj pričelo bi se vsled tega najživahnije gibanje po doliki z dostopnim trgov.

Neprestane prošnje nasle so končno tudi odmev pri državni upravi. C. kr. namestništvo je z dopisom od 7. februarja 1897. št. 2837/II. obečalo napravo načrta cestne zveze Vrhovlje-Kobališče-Sv. Jakob-Kostanjevica in Srednje, t. j. po šiji gorskega hrbta med rekama Idrijca in Sočo, tako, da bi ta zveza našla izhod v okrajni cesti od Vrhovlja čez Brda do Gorice.

Deželni odbor hvaležno priznava prizadevanje državne uprave, da tako odpomore vsaj potrebi ene pokrajine. Iz poizvedovanja v prizadetih občinah in prizadetih cestnih okrajih pa je prišel deželni odbor do prepricanja, da ustreza nameravana cestna zveza le malemu delu Kanalskega okraja in imenoma le enemu delu Avvske občine, ki leži za Kobalištem na obronku proti Idrijci. Kljub temu, da se je deželni odbor ponovno obrnil na občine in okraja z okrožnico od 19. maja 1897. št. 862 in 5. oktobra 1898. št. 4502, kljub temu, da je obečala državna uprava 80% prispevka k skupnemu trošku, ni bilo mogoče izposlovati od prizadetih občin in okrajev, da bi podpisali še manjkajočih 20% preudarjenih stroškov. Večina občin Kanalskega okraja stremi po zvezi s središčem v Kunal.

V tem zmislu vložila je glavna občina Kanal gori navedeno vlogo.

Deželni odbor v prvi vrsti podpira prošnjo občine Kanal po državni podpori za

vsakršnokoli cestno zvezo planote z glavnim krajem okraja, v drugi vrsti pa se obrača na c. kr. namestništvo z vprašanjem, ali bi ne bilo voljno izposlovati pri centralni upravi, da se državni prispevek, obečan z dopisom od 7. februarja 1897. št. 2837/II. in 29. avgusta 1897. št. 17.644/II., nakloni za izvršitev cestnih zvez, predlaganih v prošnji Kanalske občine, zvez, za katere bi bilo deželnemu zboru lažje pridobiti požrtvovalne prispevke od strani občin levega in desnega brega Soče, Kanalskega okraja in skladovnega okraja samega. Cestna zveza bi se potem dosegla iz Zapotoka čez Lig v Kanal, od Srednjega čez Kambresko do državne ceste, od Kanala do Vrha, iz Grgarja čez Bate, Banjšice, Lokovec, Kal, Lom do Sv. Lucije, in tako dobilo enotno omrežje potov s središčem v Kanalu v doliki z državno cesto po Šoski dolini, po Idrijski, Baški dolini in erarsko cesto s Trnovske planote. Odmeritev državne podpore za tako koristno podjetje, ki ustreže ob enem namenu prvotno odločenega državnega prispevka, in po kateri se da izvesti enotno cesto omrežje z znatno manjšimi troški, c. kr. namestništvo gotovo podpré ter se deželni odbor obrača nanj z nadejo, da prošnjo občine Kanal in ta glas deželnega odbora uvazi!

Ta dopis imel je očitno namen, uporabiti čim prej obetano državno podporo, bodoč, da so prizadete občine prispevke odklonile in deželni odbor ni mogel računati na prispevek iz deželnega zaloga. Imel pa je ta vseh, da je pričelo po Kanalskem okraju in v Brdih živahno gibanje v prilog cestne zveze Vrhovlje-Srednje in Golobrd-Britof ter so se udeleženci obrnili v celi vrsti prošnji na predsedništvo deželnega odbora in deželni odbor, da bi se ohranila občina 80% državne podpore za imenovane cestne zveze.

Iz teh vlog je sicer razvidno, da bi ena ali druga občina tudi sama utegnla prispevati k zgradbi. — Deželni odbor vendar ne more imeti pred očmi posameznih posestnikov in drugih neobveznih izjav, marveč stremi kakor je stremil od početka sem: „zagotoviti čim prej državno podporo v izdatnem znesku gld. 176.000“.

zleze iz svojega skrivališča in potem — Bog mu bodi milostljiv! Nobeno priznanje, nobena olajšava — poginiti mora on in vsi...

Pri Zalesakih je bilo žalostneje nego kedaj poprej. O Jožetu že toliko časa ni bilo najmanjše novice; a sedaj so jim še gospodarja zapodili, v hišo pa postavili za pokoro tri vojake, ki so zaukazovali vsaki hip nekaj drugega, s čemur jim gospodinja pri najboljši volji postreči ni mogla. Hčerki je dala k Zabranskim — tam jih čuva možka roka, tam so varnejše pred sovražnikom, pripravnim na vse.

Bilo je v nedeljo po popoldanski službi božji. Gospodinja je bila sama doma — klečala in plakala je ter dvigala sklenjene roke k svetemu razpelu. Vroče je prosila Boga, naj jej priteče na pomoč, ker sicer ji zmanjka moči, da bi prenesla to težko breme, ki se je navalilo na njena slaba bedra. „Gospod vsemogočni Bog! Poglej z višave na revno svojo služabnico ter odvрни od mene kelih bridkosti; toda ne moja, marveč tvoja volja naj se zgodi!“

Vrata se odpró in v sobo stopí bobnar Jurij. Gospodinja je bila takó zatonjena v svojo žalost, da ga ni slišala.

„Teta... teta Zalesačka... prinašam vam veselo novico.“

Se le sedaj se ozre... Urno si otare solzé z lica ter sili v Jurija, naj ji pove, kar vé važnega.

„Bil sem danes v Brodu...“

Deželni odbor poudarja neobhodno potrebnost cestnih zvez v Idrijski obmejni pokrajini po Banjski in Kalski planoti in s trgov Kanal, ter poznavajoč žalostne gospodarske razmere Kanalskega okraja, poudarja nemožnost, da se te zveze s sodelovanjem prizadetih občin in okrajev oživotvoré, ako deželni zbor ne prevzame inicijative in v predležečem slučaju ne prevzame manjkajočega 20% inega prispevka na deželni zalog.

Kakor rečeno, so občine v okrajih ali presibke, ali preobložene, ali zavezane v druga, enako ali bolj potrebna podjetja. Potrebam in močém prizadetih občin in okrajev in iskrenosti dotičnih zastopstev odgovarjajoče skladovno prispevanje vnapredno z deželnim zalogom v skorem času ni pričakovati. Udeleženci bodo pa tudi naposled morali napeti vse gospodarske sile, da v težavnih gorskih legah dogradé vse potrebne dovozne občinske poti do vrha in v dolini ter vzdržé iste in glavno progo po vrhu gorovja Srednje-Vrhovlje.

Državni zbor stavil je v preudarek do tega leta znesek 50.000 kron za zgradbo te ceste, torej komaj eno osmino vsega preudarjenega zneska. Iz tega je sklepati, da namerava vlada celo progo izvršiti polagoma v dobi 8—10 let.

Ker bi znašal 20% prispevek za celo podjetje 88.000 kron, porazdelila bi se ta svota v desetletju na letne prispevke po 8800 kron, kar bi deželni zalog utegnil zmagovali. Deželni odbor, oprt na vse razložene okoliščine, predlaga torej:

Visoki deželni zbor naj sklene: 1.) Za zgradbo ceste Vrhovlje-Kobališče, Sv. Jakob, Lig-Kostanjevica-Srednje ter Golobrd-Britof dovoljuje se na skupni preudarjeni znesek 440.000 kron 20% prispevek iz deželnega zaloga v desetih letnih obrokih po 8800 kron, ter se pooblašča deželni odbor, da osamerne obroke nakáže v izplačevanje po zahtevanju visoke vlade, vendar le v takem razmerju, da odgovarja nakazani 20% prispevek iz deželnega zaloga že nakazanemu 80% nemu prispevku iz državnega zaloga.

»Ali si čul kaj o Jožetu? Mar prinašal pismo?... Govori, ali je zdrav... ali morda... Moj Bog...«

»Ne jokajte, teta, Jožef je še živ... Toda počakajte, da vam morem povedati, kakó se je odlikoval. Gotovo dobí lep dar za to. Stalo je to tiskano že v vseh časopisih, tudi v Brodu sem povsod čul pripovedovati, kakó hrabri fantje so ti Slovaki. Veste, teta, mi vsi smo bili hrabri, toda tega vendar nihče ni storil, kar je storil Jožef... Takrat, ko je bila strašna bitka pri Gradcu, zapodili so Prusaki jeden celi polk v ribnik ter tam skoro vse postreljali. Jožef je bil med njimi...«

»Bog, med ustreljenimi...?«

»Dajte si dopovedati, teta. Jožef je tudi v nevarščini, da ga doseže sovražnikova krogla. Toda kaj je napravil? Ko je videl, da je slabo, je odlomil konec droga, izdril nekoliko žebeljev ter izvlekel z droga prapor, kojega je nosil; prapor si je ovil okrog života ter se skril v visoko trstičje. Vso noč je prebil v vodi — lahko si mislite, kakó je reveža zeblo. Ko že po sovražniku ni bilo sledu, je stopil na suho; bil pa je takó utrujen, da je komaj prestopil nekoliko korakov, ter padel na tla. Prusaki so pobirali orožje in mrtvece; našli so Jožeta, zbudili ga ter zajeli. Naložili so ga na voz z drugimi vjetniki ter peljali — Bog vé kam preko meje. Jožetu je bilo čudno pri srcu, ko je pomislil, da mu lahko vzamejo prapor, ki ga je otel. Premišljeval je, kakó bi mogel

DOPISI.

V Gorici, 20. junija. (Tutti frutti).

Dr. Gregorčič se torej Gabrščka „boji“. O tem „strahu“, pa ne „božjem“, bo treba napisati večji kapitelj, da bo svet videl, kako po načrtu se svet slepari. Pač „tího delovanje“. — Deset let sta skupaj delala, oziroma: se je Gabršček tepel na vseh krajih in koncih za dr. Gregorčiča, da mu je pomagal na sedanje sedeže v Gorici in na Dunaju; deset let je nosil Gabršček najodgovornejšo butaro na svojih ledjih, lasal se z vsemi domačimi in drugimi nasprotniki, zamerjal se vsem možnim oblastvenikom itd. zaradi — Gregorčiča, kajti nase je popolnoma pozabil. In Greg. mora Gabrščka dobro poznati...! V kolikor se ga torej „boji“, dokazuje... slabo vest, ki ga po sili spominja na preteklost, in ta slaba vest mu ne da miru, da se boji priti pred oči svojemu 10-letnemu brezplačnemu delavcu, kakoršnega ne bo nikoli več imel. Že pogled v Gabrščekov obraz ga mora strezniti, da si je svest najhujših nehvalečnosti... Ker pa tako očitane vesti ni v programu „tíhega delovanja“, zato se boji Gab. bližine... Vse po katoliških načelih!

Kakor se zdí, so začeli naši ljubeznivi klerikalci vendarle priznavati obstanek „narodno-napredne stranke“. V bojni taktiki si niso edini na vsej črti, ali edini so v tem, da treba prav po načelih sv. Alfonza Liguorského moralno in če mogoče in materialno ubiti dr. Tumo in Gabrščka, potem bi sla njihova pšenica v klasje. Ne računajo slabo! — Dokler jim je kazalo, so govorili, da sta dr. Tuma in Gabršček popolnoma osamljena. Ko to vendarle ni več šlo, so srečno našli Tuma-Gabrščekovo stranko. Naposled so se po povsledi do krilate trditve, da Gabrščkove stranke ni! — Ostala bi torej edino še Tumaova stranka? In res govoré zdaj z neko trdovratno doslednostjo o „Tumovem glasilu“, dasi vedó, da je „Soča“ glasilo „narodno-napredne stranke“, v kateri se je sestavil celo obsežen konsorej za vzdrževanje obeh listov v vsakem položaju, pa naj bi bila preganjanja posamičnih oseb še tako huda. — Tu so torej na čela stranke, katerim služita „Soča“

zbežati — in posrečilo se mu je to s pomočjo soujetnika tovariša. Ko so prenočevali, so straže slabo čuvali; Jožef je zlezel potihoma v rov, tovariš ga je pokril s senom in Prusaki, ničesar ne opazivši, so se odpeljali rano naprej. Precej ko so odšli, je vstal tudi Jožef ter blodil po gorah in gozdih, dokler ni vtrujen dospel v neko vas, kjer so mu dali jesti. Tu pa je izvedel, da gospodarijo po okolici Prusaki. Da bi se jih lažje izognil, so mu dali kmečko obleko in koso na ramo in takó je prošel Jožef polovico češke dežele ter dospel v Prago, kjer je prapor oddal. Tam so vsi strmeli, ko je pripovedoval svoje dogodke, in sedaj ga po vseh časopisih hvalijo, iz katerih odslej izve vse svet, kaki hrabri junaki so Slovaki... Takega sina bi si, mati, želeli...«

»Bog te blagoslovi za to novico, Jurij; ko bo enkrat vojne konec, hočem skrbeti, da ti poplačam tvoj trud... Ali pa veš, kje je sedaj?«

»Kdo vé, teta, kakó jim služi tam v Pragi za parado! Znajte, prapor ohraniti, to ni kaka malenkost, in jaz to vé, ker sem bil na vojni. Videli boste, da vam napravijo iz Jožeta velikega gospoda...«

»Ah, kaj, gospoda. Za to gospostvo se jim ne vdnjamo niti on, niti mi; ko bi bilo že enkrat vojne konec in on zopet doma... Gospodar, revež, se skriva kakor zločinec; ne sme priti na beli dan, da ga Prusaki ne razsekaajo, a oni se tukaj šuširajo, kakor bi imeli na veke

Kadar pridem z vojne!

V zbirki »Iz mažarskega raja«.

Češki spisal Jan Janča.

Postrovenil Podravski.

—*—

Dalje:

Ni dogovoril. Častnik izvleče sabljo ter plane na drznega gospodarja. Ta pa z močno roko pridrži namerjen vdarac ter iztrga dostojniku sabljo iz rok... V tem trenutku planejo v vežo pruski vojaki in jamejo preganjati gospodarja. Da bi se pred premočjo ubranil, zbeži v farovž, stoječ tesno poleg njegove hiše, domišlja si, da ga besni sovražnik tu ne bo preganjal. Toda motil se je. Ni še povedal vsega častitemu župniku, že je zaropotal nekdo nasilno po vratih in ob enem odzval se glas, da če vrat zlepa ne odpró, pa jih zdrobé s puškinimi kopiti. Častiti župnik skrije gospodarja v tajno skrivališče, hoteč ga ohraniti pred sovražnikovo zlobo. Prusaki so ga iskali, pregledali vsak kotiček v farovžu, grozili — toda niso ga našli. Razkačeni gredo v klet, kjer so zagledali pri iskanju nekoliko sodov in zalivali tukaj svojo jezo z vinom, kojega niso ščedili, saj je bilo zastoj. »Konečno — ta kmečki pes nam ne uteče« so si mislili ter ga čvrsto vlekli. »Saj vstanemo tukaj več čvrsto, on med tem

in „Primorec“, a osebe prihajajo v podrejeni vrsti v postev....

Zanimivo je prelistavanje prvega letnika „Gorice“. Tu je prikopičenega kameleonstva, hinavščine, natočevanja, obrekovanja, lažij — in smešnih protislovij v poglavitnih obdobjanjih! Kolikokrat je tam rečeno: „Tuma je edini vzročitelj razkola!“, a se večkrat: „Gabršček je vsega kriv!“ Enkrat: „Tuma je zapeljal Gabrščka“, drugič pa: „Tuma bo še glava bolela po Gab. družbi“. Enkrat svari Tumo pred Gab., drugič pa se nujnejše narobe Gab. pred Tumo. — Dоследni so edino le v nedoslednosti in hinavskem spletkarenju! Koliko — krivice na „katoliški“ podlagi!

Italijani gledajo naš domaći boj s strahom in studom. Oni vedó dobro, da Slovenci se v vsakem boju le dramimo in budimo na delo, ki je njim vsikdar le v škodo. V tem našem domačem razkolu pa se pojavlja povsod prizadevanje, da bi se uspešneje delovalo, zlasti v naši narodno-napredni stranki, ki je prosta vseh vezij; in vse, karkoli se je novega storilo, je v škodo narodnim nasprotnikom. Oni vedo konečno, da zmaga je na strani radikalnejše stranke, ki ne bo stopicala po Gregorčičevi popustljivi poti: in bodočnosti te stranke se hojé. — Nasproti temu se pa zgražajo vsi, liberalci in klerikaleci, nad ostudnostjo našega boja. Saj sta tudi med goriskimi Lahi že dolgo dve stranki, jedna skrajno liberalna, druga docela klerikalna, ali do tako grdih osebnih pobojev niso prišli! Čul sem cislane Italijane, ki so govorili, da goriski Slovenci se lahko z vso pravico sramujejo radi bojnih sredstev, ki se rabijo proti osebam v politične svrhe! Živa resnica!

Čul sem, da „društvo veleposestnikov“ prične delovati. Prav! — Pravila so jako lepa, ali treba jih bo tudi izvrševati. To delo bo velike koristi za ves narod, ako bodo možje na čelu umeli svojo imenitno nalogo.

Čas kislih kumar, je tu. Vse bo več ali manj mirovalo, le na Kitajskem, v Transvalu in na — Goriskem bo boj dalje „na življenje in smrt“.

V spremembo se bo zrcalil tudi v — sodni dvorani. Jako zanimivo gledališče brez vstopnine, k vetjemu proti brezplačni vstopnici!

Iz kobariškega Kola. — Radi zadnjega dopisa iz meseca maja so bili zhešneli kar trije gg. nunci. Ob enem so se spravili nad dopisnika na prižnici ter ga obdevali po svoje, kakor znajo. Eden je celo rekel, da preklete naj bodo roke, ki kaj takega pišejo. Jaz bi mu svetoval, naj pogleda malo bliže okoli sebe, morda najde kaj, kar bi bilo vredno prekleči!

Na Vnebohodu imamo običajni cerkveni shod, združen s trgov. Tu se prodajajo najrazličnejše reči, po večini kmečko orodje in več, kar kmet potrebuje, tako tudi prasiči. Naš gospod nunc je vzel to pot prešice na piko. Prišla sta bila 2 Furlana iz Ločnika s prešici. Lotil se je jednega ter ga zmerjal, da se ne sme prodajati, ker je praznik. G. nunc je hotel namreč kar odpraviti ta shod,

biti tukaj. To veš, Jurij, da je danes opoldne jeden umrl? Razpočil se je kakor žaba vsled preobilno povžite maščobe. Bodo vsaj drugi za to nekoliko zmernejši....

Vojak si je vrnil domú pijan, da je komaj stal na nogah, in tó je s kletvijo ukazoval, naj mu gospodinja pripravi večerjo....

Častnik je dal ukaz, naj mrtvemu vojaku pripravijo pogreb, kakoršen se spodobi kraljevemu pruskemu vitezu. Ukazal je zvoniti mu z vsemi zvonovi; na pogreb pojde duhovnik in vsi učitelji s cerkovnikom, ministranti in pevci; dekleta naj ovenčajo z vencí rakev ter ga pospremiyo k večnemu počitku.

Na vrtu pri Zabranskih so strigla dekleta bršljan, vrtnice in druge cvetice za vence na krsto — sovražniku. Toda zares, rade bi jih strigle ter spletale vsaki dan pogrebne vence, ko bi le Bog pozval pred se vse te trinoge telesa in duše, a pred vsem tega hudomušnega častnika.... Pregrešno misli! toda — kakó se jih ubraniti, ko vidite pred so bojo vso to nezgodo, vso revščino, katero so navalili na bedno pokrajino brezobzirni zmagovalci.

V dekličja srca se je zakoreninila strastna zloba proti njim; iz očij jim je sršal blisk, oglašajoč maščevanje.... Urno so strigle cvetice ter nastrogile jih polne koše; spletejo težke vence, da

češ, da ta dan se ne sme ne prodajati ne kupovati, kakor da bi bil on c. kr. okrajno glavarstvo. Je že tako. Kupčija na ta dan je dovoljena in ukoreninjena, in jaz prav nič ne vidim hudega v tem, ako se dá kmetu prilika na tak dan, ko je shod, da si more kupiti svoje potrebščine. Ali ni to lepše nego morebitno pijančevanje?

Naš g. nunc je proti temu, kakor sem povedal. Kaj pa ko bi bil radi tega, da se posvečuje praznik ali nedelja, tudi proti „from“ itd. Kupčija je kupčija!....

Domace in razne novice.

Gg. naročnikom. — Na koncu prvega polulečja smo. Prestali smo hudo dobo šestih mesecev, premagali vse spletke nasprotnikov, ki so menili, da so se kmalu že iznebili „Soče“ in „Primorca“. Toda čvrsto stopamo v drugo polulečje, neprestrašeni v borbi za narod na podlagi krasnih načel narodno-napredne stranke.

Naročniki nas poznajo! In taki ostanemo, pa naj nasprotniki ropotajo proti „Soči“ in „Primorcu“ kolikor se jim zljubi.

Ob tej priliki prosimo, naj vsakdo pomisli, kako je z naročnino. Komur poteka s koncem tega meseca, naj jo takoj ponovi, kajti redni naročniki so listu najboljši podporniki. Kdor je pa kaj dolžan (žal, da jih je veliko preveč!), naj tudi takoj izpolni svojo dolžnost. Nam niso dovolj le simpatije, marveč redno plačujočih naročnikov je treba, ker nemarni nam delajo le težave. Prosimo!

Smrtna kosa. — V Naklem pri Kranju je umrl, star komaj 28 let, g. dr. Peter Bleiweis, c. kr. sodni pristav. Bolehal je že dlje časa, dokler ga ni dohitela smrtna kosa. Pokojni dr. Bleiweis je služboval na več krajih tržaške nadsodnije, na zadnje je bil v Podgradu, odkoder pa se je preselil bolan domov, kjer je tudi umrl. Bodi mu lahka zemlja domača!

Poroka. — V četrtek dne 28. junija leta 1900. po Kristusovem rojstvu se je poročil slavnoznani klerikalec „Primorski list“ z mlado klerikalko „devico-Gorico“ v ulici Vetturini v „Šolskem domu“. Veselje je bilo nepopisno, vse je plavalo v neki navdušeni omamljenosti „katoliške podlage“, in v „Narodni tiskarni“ so od veselja popili zadnje ostanke iz prepovedane pivnice v „Šolskem domu“. Čestitamo!

Zenitovanjsko pismo „Primorskega lista“ in „Gorice“. — Srečna novoporočenca sta objavila v četrtek tudi zenitovanjsko pismo. Pri sestavi istega je prisostvovalo 18 + 12 = 29 rodoljubnih mož, ki so pismo potrdili ter dovolili poroko, ker v „slogi je moč“. Iz tega pisma posnemamo te-le točke:

1. V sedanjih prežalostnih razmerah na Goriskem je neobhodno potrebno, da se rodoljubi duhovskega in svetnega stanu združijo v skupno brambo proti nevarnostim, ki preté narodu po razsirjanju splošni blaginji nasprotujočih nauk in teženj.

2. Najtrdnjša podlaga razvoju slovenskega naroda v duševnem in gmočnem oziru ter njegovemu združenju so poleg naravnega,

hodo takó tlačili sovražnika, kakor tlačita krvava zmaga naše vojake....

Marica se je žalostno ozirala po nastroženem bršljanu, in sreč ji je stisnila neizmerna žalost. Na bršljanu je bilo še videti sled predpoldanskega dežja; kapljice rose so se lesketale na temno-zelenih peresih, kakor drage solzé v dekličjem očesu, katera zamán tuguje po oddaljenem ljubčku. Ona jedina ni mislila na maščevanje, s katerim so se napolnila srca ostalih deklic; toda druge misli, drugi občutki so vznemirjali njeno dušo, izvabljajoči globoke vzdihljaje iz stisnjenih prsi.

Bršljan in vrtnice za sovražnikov venec, — so šepetale njene ustnice. „Tukaj, v tujini, v daljnem kraju, ločen od vseh, bo pokopan in nad njegovim grobom ne zaplače niti oče, niti skrbni polna mati; niti sestra, niti ljubljena deklica, ki nemara žaluje za njo.... Pa bo imel vsaj slaven pogreb, če pridejo kdaj njegovi dragi k temu grobu, razveselé se, da počiva v blag slovljeni zemlji. In Jožef?... Nemara... bil pokopan s prijateljem in sovražnikom vred v globok rov, nihče za njim ni preli solzé, nihče mu ni ozaljšal groba s kako cvetico....“

Dekleta zamišljena otidejo, niti ne zapazivši, da Marica ne gre z njimi. Kakó bi bilo to tudi mogoče, ko pa roji vsaki po glavi vse polno lastnih skrbij?

(Dalje pride).

od Stvarnika postavljenega zakona, nepremisljiva katoliška načela, ki izražajo resnico in pravico za posameznika in za narode.

3. Časopisa „Gorica“ in „Primorski list“, naj se združita pri svojem delu v politično, gospodarsko, duševno in narodno korist slov. ljudstva. Skupna naj jima bodo temeljna načela, po katerih se mora ravnati vse zasebno in javno življenje; a ta načela naj lista tudi izrecno zagovarjata in branita. Ujemata in podpirata naj se v vseh točkah domače politike, gledé gospodarske in delavske organizacije, ter v vseh stvareh, ki neposredno zadevajo slovensko ljudstvo na Goriskem.

4. V ta namen naj se poskrbi listoma s sodelovanjem prizadetih činiteljev skupno uredništvo, skupna tiskarna in skupno upravnništvo, v kolikor mogoče kratkem času.

5. Izvršitev te naloge ter nadaljno skrb za omenjena lista v gmočnem in duševnem oziru naj prevzame v prvi vrsti „Tiskovno društvo“, ki naj se takoj ustanovi.

6. V gospodarskem oziru je najnujnejša potreba, da se ustanovi za Gorisko osrednji denarni zavod v zmislu pravil na trgovskem sodišču že vpisane „Centralne posojilnice“, ter da se snujejo male posojilnice in gospodarske zadruge.

Komentarja za danes ne pišemo, ker nočemo se moliti svetega navdušenja. Pride pa o prvi priliki.

Pivnica v „Šolskem domu“. — Tako nekako mala konsumna pivnica na „katoliški podlagi“! Poleg tiskarne, posojilnice se vadijo tudi v konsumnih društvih. Poročajo nam, da neki uslužbenec v „Šol. domu“ je bil otvoril „v kontrabant“ malo pivnico, iz katere so zajemala pijačo razna žejna grla ljudij v pritličjih poslopij „Šol. doma“. Ali glej spaka! Financa je zavohala to „kontrabantarsko“ pivnico ter posegla vmes. Našla je tam vino, steklenice in drugo, kakor v kaki gostilni. Vedno lepše postaja v „Šol. domu“, „Goričanska“ banda vedno lepše gospodari v njem. Treba bo pač storiti korake, da bo konec izkoriščanju in profanaciji „Šol. doma“.

18 in 12 je 29. — Kdor tega ne verjame, naj vzame v roke zadnji štev. „Gorice“ in „Prim. lista“, ki sta našla to aritmetičsko resnico na dan svoje javne poroke slovečega dne 28. junija l. 1900. Tam čitamo o tistem slovečem zaupnem shodu 14. maja, ki je zbudil po „Soči“ že toliko smeha, to le:

„K shodu je bilo povabljenih 23 svetnih gospodov in 18 duhovnikov; skupaj 41 rodoljubov; udeležilo se ga je 18 svetnih gospodov in 12 duhovnikov, skupaj 29 rodoljubnih mož“....

V „Soči“ smo jih takrat po imenih našli. Zdaj se je naše število tako potrdilo, da je došlo sicer 18 svetnih gospodov in 12 duhovnikov, ali vseh skupaj je bilo pa le 29. — Pa poreko: Tiskarski skrat je imel zopet vmes svoje hudomušne kremplje!

Zrelostni izpiti na učiteljsku v Kopru. — Dne 27. t. m. so slovenski učiteljski dovršili zrelostne izpite. Bilo je 14 maturantov. Od teh so naredili z dobrim vspehom izpit za slovenske ljudske šole gg.: Egidij Čeh iz Roča v Istri, Josip Eržetič iz Mernika v Brdih, Martin Furlan s Proseka, Alojzij Gorjup z Vrha pri Kanalu, Adolf Harmel iz Idrije, Karl Kobale iz Polčan na Štajerskem, Rafael Kossovel iz Kopra, Izidor Koch iz Pirana, Rihard Orel iz Prvačine, Jakob Rojc iz Cerknega, Ciril Valentič z Opčin.

Z odliko je naredil izpit g. Pavel Plesničar z Otlice, g. Ferdo pl. Kleinmayr pa za slovenske in nemške ljudske šole. Mnogo sreče v težavnem poklicu!

Letno poročilo tukajšnjega gimnazija. — V četrtek je skončalo šolsko leto na gimnaziju. Poročilo, katero leži pred nami, obsega v nemščini pisano razpravo „Ist die Schrift „Agesilaos“ ein Werk Xenophonos“, kakor je pisano vse poročilo v nemščini, dasi namenjeno v prvi vrsti Slovincem in Lahom. Na gimnaziju je podučevalo 22 profesorjev in supletov ter 5 učnih močij z drugih zavodov. Poročilo navaja dalje čtivo latinsko in grško od 3. razreda naprej, učne knjige, učiteljsko in dijaško knjižnico, ono podpornega fonda, kabinete itd. Dohodkov je bilo v minolem šolskem letu 1693 gld. 26 kr., stroškov 715 gld. 68 kr.; ostaje prebitka 977 gld. 58 kr. Podporni fond grofa Gyulaya je znašal v dohodkih 1138 K 42 vin., v stroških 843 K 64 vin., preostaje 294 K 78 vin. Za tem slede naslovi nalogam v

višjih razredih, poročilo o zrelostnem izpitu lani ter ob začetku šolskega leta, zgodovino zadnjega šolskega leta, odloke, zdravstveno stanje in drugo. V prvem tečaju je bilo uplačane solnine 5100 K, v drugem 6060 K, v pripravljalnem tečaju pa 170 K. V minolem letu je uživalo ustanove 52 dijakov v skupnem znesku 13315 K 48 vin.

Naznanilo za prihodnje leto je priobčeno tudi le v nemškem jeziku, kakor po navadi, in vendar obstoji gimnazij iz slovenskih in laških dijakov; nemških je le peščica!

Za tem naznanilom so uvrščeni razredi od pripravljalnega do 8. in sicer po abecednem redu.

Učni uspeh na gimnaziju. — Odličnjakov je bilo 36, prvi red jih je dobilo 296, drugi red 55, tretji 17, preskusnjo jih sme delati 16. Tu je povsod ustet tudi pripravljalni razred.

Odličnjaki slovenske narodnosti na gimnaziju. — V prvem razredu: Alojzij Fornazarič iz Bilj, Filip Perić iz Sela, Rudolf Vidič iz Gradišca ob Soči, v drugem razredu: Rihard Faninger iz Bočca, Leopold Kemperle iz Hudečuzne, Anton Pavšič iz Kronberka, Mihael Toroš iz Medane; v tretjem razredu: Leopold Cigoj iz Malovs, Anton Kogoj iz Idrije pri Bači; v petem razredu: Hilarij Hrobat iz Dobravelj; v šestem: Anton Medves z Livka; v sedmem: Alojzij Gradnik iz Medane, Franc Gruntar iz Šmarij, Jos. Pavlin iz Dol. Vrtojbe; v osmem: Anton Manzoni iz Kanala, Anton Sok iz Kreda in Franc Vodopivec iz Ajdovščine. — V četrtem razredu sploh ni nobenega odličnjaka.

V pripravljalnem tečaju za gimnazij je bilo 35 učencev. Z odliko so skončali tečaj: Anton Baša iz Bitinj na Kranjskem, Fran Gabrijelčič iz Plavij, Rudolf Hrobat iz Dobravelj, Josip Juh iz Gorice, Fran Kompara iz Lokavca, Josip Nanut iz St. Andreža, Filip Orel iz Velikih Zabelj, Andrej Paglavc iz Podgora, Karl Slokar iz Motovuna v Istri, Fran Šinigoj iz Dornberga.

Statistika gimnazijskih dijakov v minolem šolskem letu. Vstopilo je s pripravljalnim razredom vred 454 dijakov, koncem leta jih je bilo 428, oziroma 393, ako odštejemo pripravljalni razred. Iz Gorice jih je bilo 86, med temi nad 20 Slovencev, drugače iz Primorja 316, od drugod 26. Po maternem jeziku je bilo Slovencev s pripravljalnim razredom (32) vred 223, Lahov 166, Nemcev 37 in 2 Hrvata; po veroizpovedovanju je bilo 419 katoličanov, 4 protestantje in 5 židov.

V Sežano! — Po 3-letnem odmoru napravi jutri „Tržaški Sokol“ izlet v Sežano, kakor že naznanjeno. Poleg „Postojinskega Sokola“ ter raznih drugih društev se udeleži tega izleta tudi deputacija „Goriškega Sokola“ z vrsto telovadcev. Zanimanje za to veselico je veliko, zlasti po Krasu, zato se je nadejati, da prispe jutri v našo narodno Sežano obilo Slovencev od raznih strani. — Ako bo vreme nengodno, se preloži izlet na nedoločen čas.

Žensko učiteljsko in vadnico sta skončali danes na običajen način šolsko leto. Poročilo prihodnjice.

Preporočila zadeva g. učitelja Rakovškega pred upravno sodnijo. — Dne 4. julija bo razpravljala upravna sodnja o preporni zadevi g. učitelja Josipa Rakovškega radi njegove odpustitve iz službe vsled podeljene mu druge na Kranjskem. Pritožnika bo zastopal dr. J. Lenoč.

Izid razprave prijavimo.

„Soča“ in brezverstvo. — Zopet je zagodel isto pesem postenjak „Pr. list“. Dopis iz Praje v 70. št. „Soče“ je nalašč popačil in navajal nekaj besed v spateni zvezi, potem pa govori o brezverstvu itd. Poznamo tako klerikalno postenost! Ti ljudje, ki se zbirajo za obema klerikalnima listoma, ne bodo branili katoliške cerkve, ker jo le — prostitutirajo, so jej le v nečast!

Čudno, da kardinal ni še izdal „Soče“ na — indeks? Tako reklamo bi hvaležno pozdravili!

Ponesrečill se je v sredo kolesar F. Gulin iz Gor. Vrtojbe. Ko je namreč prišel na križpot pri novem sodnijskem poslopiju, je zadel ob voz, prihajajoč iz Cipresne ulice, tako nesrečno, da ga je oje voza vrglo ob tla, kjer je ostal dlje časa brez zavesti. Ljudje so mu hitro priskočili na pomoč, obličali ga z mrzlo vodo, tako da je zamogel potem

svojo „vožnjo z zaprekami“ nadaljevati peš, ker se mu je kolo pokvarilo.

Iz Štanjela so priobčili nekateri možje izjavo, ki pere kurata Štrancarja. Ubogi zamorec, kje si išče „žajfe“, da bi ga malo oprala. — Ali gospodje ne poznajo italijanskega reka: Chi lava il capo dell'asino, perde... Utegnemo res korenito oprati tega zanimivega kraskega nuncča!

Okrožnica na zaupnike naše stranke je vznemirila klerikalno gospodo okoli „P. L.“ in „Gorice“. Ali slisala je le nekaj zvoniti, kar vidimo iz trditve, da so podpisani pod njo: dr. Tuma, Gabršček, dr. Gruntar in prof. Seidl, kar pa ni resnično. Več ne odgovarjamo.

Iz Rihemberga je priobčil „Prim. List“ v Pavličevi kovačnici skrupulan dopis, ki pozivlje očeta Jožeta Pavlica na neko preiskavo... Ti Pavlice postajajo impertinentni čez vse meje. Čutijo varen hrbet za križanimi prsi! Narobe bi bila potrebna marsikaka preiskava o nešteti službah starega Pavlice! Da, res, treba bo pobiti predrzne rožičke tej Pavličevi srbčnosti!

Državna ustanova. — Za učence visje poljedelske šole na Dunaju je razpisana državna ustanova letnih 420 K in sicer za one iz Istre, Goriske in Gradiške. Prosnje je predložiti c. kr. namestništvu v Trstu do 30. okt. 1900. Nadaljna obvestila o tem se dobé pri c. kr. namestništvu v Trstu.

Razgled po svetu.

Avstrijski narodnostni klub proti „posredovalnemu jeziku“. — Ta klub je imel gledé na politični položaj dne 19. t. m. sejo, v kateri se je izrekel proti nemščini kot posredovalnemu jeziku. Radi tega navaja v posebni objavi razloge. Ker so ti važni, jih podajemo v nastopnem:

I. Ni v avstrijski ustavi sedanjosti nikakega govora ne o nemškem, ne o kakem drugem jeziku kakor posredovalnem jeziku.

II. Taka zahteva se obrača naravnost, proti členu XIX. državnih temeljnih zakonov, v katerih je enakopravnost narodnosti in jezika vsakega plemena izrečno zajamčena, državni jezik pa bi kršil to enakopravnost, da, celó degradiral bi nenemška plemena v državljane druge vrste.

III. Zakonito uvedenje nemškega posr. jezika, in naj bi navstalo kakor bodi, bi pomenjalo direktno kršenje ustave in nasilje proti nenemškim plemenom.

IV. Na sedanjo ustavo je vladar prisegel za-se in za svoje naslednike in je torej ni smeti prelomiti na škodo narodov.

V. Nemške stranke ne morejo nemškega kakor državnega jezika označati za državno potrebo; te stranke niso niti zmogne, da bi subjektivno podale tak dokaz, ker nastopajo kakor sodnik o stvari, ki se direktno tiče njih narodnega interesa. Niti vlade ne morejo nezavzeto soditi v tem pogledu, ker so, ne gledé na njih sestavo, soudeležene na tem jednostranskem interesu nemškemu plemenu v prilog. Vlade morejo v pogledu na rabo državnega jezika povedati svoje mnenje k večjemu kakor eksperti, nikakor pa ne kakor sodniki. Kolikor možno pravično sodbo o posredovalnem jeziku morejo dati le zastopniki vseh narodov, začuvši večake in po dose-danjih splošnih izkustvih.

VI. Monarhija obstoji že dlje časa, brez ozira na duvalizem, ustvarjajoči dve državi, in brez ozira na to, da vladi in upravi teh dveh držav ne rabili nobenega jednotnega jezika kakor posredovalnega jezika. Da, kakor stoje stvari danes, ne prihajati niti do tega, da bi rabili skupen jezik kakor državni jezik.

VII. Državen jezik bi imel zmisel, o katerem bi se vsaj dalo razgovarjati, ali tudi državni jezik se tudi ne da več dokazati kakor državna potreba, odkar obstoji duvalizem, a obstoji tudi monarhija vkljub duvalizmu.

VIII. Ravno duvalizem, ki se poslužuje več državnih jezikov, priča, da glede vojskinega jezika in posredovalnega jezika ni veljavne analogije. Vojskine jezik je nekaj za-se in posredovalni jeziki obeh držav so zopet nekaj za-se. Najmanj pa je možno iz vojskinega jezika dokazati državno potrebo posredovalnega jezika. Celó vojskine jezik je vsprejeti le kakor dejstvo in nič drugega, tem bolj, ker se o mejah rabe istega navzdol da razgovarjati, kakor v resnici dokazujejo polkovniki jeziki.

IX. Po avstrijski ustavi je izvedenje člena XIX. prvo in državna potreba. Ta člen se mora uresničiti najprej, predno je sploh mogoča kaka diskuzija o posredovalnem jeziku. Narodi morajo najprej dobiti svoje

narodno pravo in potem se le bi morda mogli kaj odstopiti od tega, ako bi se sploh spuščali v to, da dajo upravi posredovalen jezik v gotovih, strogo odmerjenih mejah.

Posredovalni jezik je morda možno, smatrati za udobno, primerno sredstvo, nikdar pa ne za državno potrebo in za to komediteto za upravo bo možno pridobiti narode se le po izvedenju člena XIX., nikdar pa ne prisiliti jih k temu. Kajti vsaka sila v tem pogledu bi bila toliko kolikor nasilje na narodih in ustavi.

S tem je ta naš protest pravičen do evidence.

Tudi Lahi v Tridentu so se izrekli proti nemščini kot posredovalnemu jeziku. Torej razven Nemcev ga nikdo noče, vlada pa ga vsiljuje. Taka je avstrijska politika!

Štajerski Slovenci v politiki. — V Žalcu pri Celju v lepi Savinjski dolini je bilo sklicalo politično društvo „Naprej“ shod, katerega se je udeležilo ljudstvo v ogromnem številu. Govorila sta državna poslanca vitez Berks in Žickar ter deželna poslanca dr. Serneč in dr. Dečko ter še drugi. Sprejeli so te-le resolucije:

I. Mnogobrojno zbrani volilci izrekamo svojima državnima poslancema zaupnico ter odobrujemo njuno postopanje v minolem zasedanju državnega zbora; odobrujemo pa tudi odločno postopanje čeških državnih poslancev. Nasima poslancema naročamo, da terjata v državnem zboru izvedenje popolne narodne ravnopravnosti; v taktičnem postopanju naj jima velja prvo načelo čiste slovenske vzajemnosti. — II. Danes zbrani možje že danes protestujejo proti temu, da bi vlada s § 14. uvedla nemški jezik kot državni ali posredovalni jezik, ter naročajo svojim poslancem, da naj v tem slučaju delajo obstrukcijo v državnem zboru in stopijo v najstrožjo opozicijo proti vladi. — III. Vladna predloga zastran ustanovitve kmetijskih zadrug naj se spremeni tako, da se izreče že v državnem postavnem načrtu, da se ima za vsako narodnost v vsaki deželi ustanoviti posebna kmetijska deželna zadruga. — IV. Pri zborovanju v Žalcu dne 24. 6. 1900 zbrani Slovenci protestujemo obločno zoper postopanje deželnega zbora in deželnega odbora štajerskega, katere odredaka slovenskemu narodu na Štajerskem, broječemu tretjino prebivalstva dežele, vsako pravico do narodnega obstanka, katere porablja deželne dohodke, akoravno doplačujejo Slovenci k istim svojo tretjino, skoraj izključljivo za gospodarske in naučne potrebe člane nemških deželanov, Spodnjestajersko pa v gospodarskem oziru zanemarjata, v narodnem oziru tlačita, v kulturnem pa mu odrekujeta brezobzirno potrebnih sol za višjo izobrazbo. Slovenskim deželnim poslancem izrekamo torej zahvalo, da so se s svojim izstopom opozirili svet na krivice, ki se gode slovenskemu narodu na Štajerskem. Vse delovanje slovenskega naroda v bodoče bodi obrnjeno na popolno ločitev Spodnjestajerske od Gradca! — V. Konečno se resolucija, ki zahteva od vlade ustanovitev posebnega kulturnega sveta za Slov. Štajer, da podpira vlada z vsemi sredstvi naše poljedelstvo, posebno hmeljarijo, da se ustanovi za Sp. Štajer posebna kmetijska šola s slov. utnim jezikom, da se ustanovi posebno število šolskih vrtov ter uvede za ljudske učitelje poljedelski kurs; da se za Sp. Štajer ustanovi poseben oddelek trgovske in obrtne zbornice in državna c. kr. obrtna šola.

Dalje sta imela v nedeljo shod deželna poslanca dr. Jurčeta in dr. Gregorec v Cirkovcah, ki je bil obiskani mnogobrono in na katerem so se sprejele resolucije, da prostestuje proti uvedanju nemškega državnega jezika. — Na tak način se dela in nič ljudstvo, da poslanci gredo med ljudi, da prirejajo shode itd., ne pa da tiče doma, kakor pri nas, kjer „vodi“ deželno in državnozbornsko politiko — dr. Gregorčič!

Češko časnikarstvo je na pariski svetovni razstavi častno zastopano. Zavolj pomanjkanja prostora so na razstavi izloženi vsi češki listi v zmanjšani obliki. Iz imenika je razvidno, da na Češkem izhaja 791 listov, tako da eden list pride na 6781 prebivalcev. Na Nemškem in Avstrijskem izhaja 4565 nemških časnikov, in eden list pride se le na 13.025 nemških prebivalcev. Te številke dovolj jasno pričajo o velikem razširjanju in razvoju časnikov na Češkem.

Vspehi novih davčnih zakonov. — Iz naredbe finančnega ministerstva z dne 18. t. m., objavljene v državnem zakoniku, sledi, da bode vsled vspehov preosnovanega neposrednega osebnega davka mogoče zvišati za leto 1900. individualne popuste dohodninskih davkov do zakonite najvišje stopinje, in sicer popust na zemljiškem davku v znesku 15%, na davku od poslopij 12,5% in 25% pri obnem pridobitinskem davku. Osebná dohodarina je znašala 1899. K 137.175.059; od tega zneska pripade državnemu zakladu po določbah finančnega načrta K 109.305.323, dočim uporabijo ostanek v odpuste na davkih in v preodkaze deželnim zakladom. Od viška v znesku 6 milijonov kron spada na Trst kron 114.514 t. j. 1.900% proti 1.95% lanskega leta, na Istro 43.465 kron t. j. 0.72% proti 0.69%

lani, na Gorisko in Gradišansko 38.306 K t. j. 0.64% proti 0.50% lanskega leta.

Slovesna prisega nadvojvode Franca Ferdinanda se je vršila v četrtek dopoldne na slovesen način na cesarskem dvoru.

Nadvojvoda je vprico cesarja, nadvojvod, dvornikov, tajnih svetnikov in ministrov prisegel, da se za svojo soprog in potomce odpove vsem pravicam do prestola. Cesar je pozval navzoče za priče prisega, da se nadvojvoda po svojem srcu poroci sicer s plemenito, a ne enakorodno nevesto; vendar pa je dovolil ta zakon, ker bode gotovo v srečo Avstriji. Nato je minister grof Goluchowski prečital listino, katero je nadvojvoda podpisal v nemškem in mažarskem jeziku. To listino so zapečateni položili v državni arhiv.

Poroka bo jutri brez posebnih slovesnosti. Po poroki se novoporočenca takoj odpeljeta.

Vojna na Kitajskem. — O vojni priobčujemo te-le podatke:

Wolfow urad je javil 28. t. m.: Včeraj zjutraj došla brzovjaka nemškega konzula v Ci-Fu slove: Admiral Seymour je obkoljen 14 km. od Tientsina. Izmej mostva, kar ga je pod njegovim poveljstvom, je 62 mo. ubitih, 200 ranjenih. V veliki stiski je in zahteva pomoči 2000 mo. Ti so 25. t. m. pod vodstvom ruskega višjega častnika odšli iz Tientsina. — V poročilu iz Shanghaija se ta vest potrjuje in dostavlja, da more Seymour ustavljati se sili le še dva dni.

Iz Petrograda, 28. junija. Podadmiral Aleksejev poroča iz Port-Artura, da je general Stessel 24. t. m. došel v Tientsin in se ondi združil z Animosom. Stessel pove-ljuje petim strelskim bataljonom z 12 topovi. Pridrži se mu je tudi 140 Amerikanov in 100 Japoncev.

Iz Londona, 28. junija. „Daily Telegraph“ poroča iz Kantona 25. t. mes.: V Hongkongu pričakujejo v kratkem kravega klanja in popolne anarhije. Li-Hung-Čang je dobil novo strogo povelje, da mora takoj v Peking. Njegovi nasprotniki izjavljajo, da ga umoré, nedose tja.

Iz Shanghai se poroča, da je spravila kitajska vlada vse Evropejce pod skrbnim varstvom iz Pekinga. Kitajska mornarica je poslana v Shanghai. V Kantonu so bili nalepljeni hujskajoči lepaki. Bojazen vlada za Nanking in Kanton. V Tientsinu pokrivajo ceste trupla masakriranih kristijanov in misijonarjev.

Z vojne ladije „Iltis“, ki plove po Peiho v Tientsin, poročajo da se bliža velik oddelek Kitajcev mestu Tonku in je vsak hip pričakovali napada.

Iz Petrograda, 28. junija. Podadmiral Aleksejev brzovjavlja: V noči na 26. t. m. je evropski oddelek osvobodil admiral Seymoura ter odvedel 200 ranjencev v Tientsin.

Iz Čifu poroča Reuterjev urad 28. t. m.: Seymour je osvojen ter je na potu v Tientsin. V Peking sploh ni mogel priti. Ruski polkovnik Stoessel je z 10.000 možmi na potu v Peking.

Poznavalci kineskih razmer trdijo, da je mir prej nemogoče, dokler se ne odstrani stara cesarica, ki podpira vstajo. Države bi torej morale same v svoje roke vzeti vrhovno upravo države. To pa je težka naloga, ker je mnogo vprašanj, glede katerih države ne bodo edine. V prvi vrsti velja to o vprašanju glede območja posameznih držav, ki so oglašajo kot dediči propalega kitajskega cesarstva. Amerika, Avstrija, Francija, Japan, Italija in Rusija: vse te države hočejo in iščejo svoje koristi, ki se v marsičem križajo. Stvar pa je v trenutku opasnejša, ko Rusija oborožuje močno armado ob kitajski meji in je poveljnik ruskega vojnega brodovja, veliki knez Aleksej Aleksandrovič v Tulonu stopil na vojno ladijo, da ga popelje proti Kitaju. S tem je Rusija pričela vojno na svojo roko ter se bližati konečnemu namenu. Ruska politika je jako konservativna; njena dva tečaja sta Carigrad in nasprotje do Anglije. Sicer so „Novosti“ nedavno pisale, da Balkan za Rusijo nima več privlačne sile, toda „Nowoje Wremja“ takoj zavrne „Novosti“, čes, da mora Rusija imeti dva obraza. Eden gleda na Balkan, drugi v Azijo, kjer ima Rusija mnogo posla. Na Balkanu za Rusijo stvari se niso urejene, a temu je kriva tudi trodržavna zveza s pruskim pangermanizmom. Ta izjava uglednega ruskega lista kaže, da Rusija pazljivo zasleduje dogodke v Evropi, četudi uradna ruska politika svoj obraz obrača v Azijo. Sicer ruska carica ublažuje protian-glesko politiko, toda ruska diplomacija in vojaški krogi goje nasprotne težnje. Ko bi slo vse po volji teh krogov, bili bi Rusi že davno v Heratu gospodarji; na vsak način so hoteli udariti, ko je bil Buller poražen ob Tugeli. Tako velika in stara nasprotja mej Rusijo in Anglijo se ne morejo mirno poravnati. Kjer se pokaže ruski vojak, že stoji Anglež na straži. Navzile temu je Rusija v Aziji obkolila ogromno ozemlje in v Kitaju in Koreji zasedla važne postojanke. Skratka: evropski dediči se oglašajo za dedščino v Kitaju, pri razdelitvi pa se utegnejo sporeči. Vojno kitajsko brodovje broji okoli 100 ladij, med temi štiri dve ladiji oklopnici, 13 križarice, ena torpedo križarica in 17 torpedov. Ostale ladije so za boj nesposobne, ker so vse večinoma iz lesa. Sedaj namerava kitajska vlada sezidati precejšnje število mo-

dernih vojni ladij, da se bo mogla braniti tudi na morju, ker ji je to sedaj nemogoče.

Mobilizovana ruska, sibirsko-amurska armada, je dokaj močna in šteje 44.000 pešev, 16.000 konjikov, 2.600 mož artilerije, 1.360 častnikov, 3.600 podčastnikov in 220 topov. Ako se mobilizuje tudi rezerva, se da število konjikov povikšati za 6.000-8.000 mož. — Cela ruska armada, ki bi lahko operirala na Kitajskem, bi stela z nekaterimi drugimi oddelki blizu 90.000 mo.

Vojna v južni Afriki se je bo tako kmalu končala; celo Angleži sodijo, da Krüger prej ne odneha, dokler vnovič izvoljeni predsednik Zjedinjenih držav ne prične posredovanja. Kdaj in ali se sploh Mac Kinley povsop do tolikega prijateljstva napram Burrom, tega nihče ne ve. In vendar vsajajo Buri in se zopet v zadnjem času zelo živahno gibljejo. Tekom zadnjih tednov ni skoro dneva, da ne bi se pritoževal Roberts, da njegovi vojaki, posebno pa predstraže in posamni oddelki, nimajo miru pred burskimi bojevniki, minuli teden so mu pa zajeli kar cel vojaški vlak ter razdrli lep kos železnice mej Kroonstadom in Honingspruitom, a so se šele umaknili, ko je došla Angležem večja pomoč iz Kroonstadta in se je vnel dolgourni boj, a provzročili so Angležem izdatne izgube. Vrh vsega so pa ugrabili Buri v zadnjih dneh kar 50 voz z živezem in streljivom ter ob enem ujeli 150 mož, ki so ga spremljali. Umevno je, da Roberts ne more oddati za Kitaj niti jednega moža.

Baznotero. — Znani papežev nunchj Taliani na Dunaju zapusti svoje mesto ter se preseli v Rim, ker postane kardinal. — Iz Prage poročajo, da v Pariz odpotuje dne 7. julija deputacija praškega mesta z županom, ki izroči mestnemu zastopu v Parizu kaseto z akvareli čeških slikarjev. — O nevihti, ki je razsajala tako uničevalno po Goriskem, prihajajo poročila tudi od drugod, da je bila nastala povodenj, tako na Štajerskem, Kranjskem itd., ki je provzročila mnogo skode.

Narodno gospodarstvo.

S trga. — Včeraj zjutraj je zaplenil na ribjem trgu mestni konplar 40 ali 50 kg rib, ki so začele gnjiti. Tudi je isti zaplenil okoli 100 kg hrusk in fig, ker so bile nezrele in nesposobne za izvoz.

Svilodov se je stehalo na tukajšnjem trgu do 28. t. m. 36.556 kg, dne 28. t. m. posebej pa 9710 kg. Najnižja cena 2 K, najvišja 3.60 K.

Davek na žganje se povisa, in sicer 20 h za liter alkohola. Tako so sklenili načelniki avtonomnih deželnih uprav pod predsedstvom finančnega ministra na zborovanju na Dunaju. Glede Štajerske, Koroške in Kranjske pa je minister obljubil, da se davek na žganje ne povisa.

Avstrijska zunanja trgovina od meseca januarja do konca maja. Statistični oddelek v trgovinskem ministerstvu proglašá date o avstr. zunanji trgovini. Iz poročila je posneti sledeče: Uvoz je znašal 725.5 milijonov K (31.1 mil. K več letos, kakor lani v istem času); izvoz: 738.3 mil. K.; trgovinska bilanca znaša po tem takem 12.8 mil. K proti 36.4 mil. K v preteklem letu.

Novi bankovci v kronske vrednosti. — V dunajskem atelierju avstro-ogerske banke izdelujejo sedaj nove bankovce, kateri pridejo v promet prihodnje leto. V svrhu lažjega poznavanja in razpečevanja bodo bankovci za 10 K vijoličasti, za 20 K rdečkasti, za 50 K višnjevkasti, za 100 K zelenkasti, za 500 K svetlosivi in za 1000 K svetlo rumenkasti.

Za naše industrijelece. — Po inicijativi avstrijskih industrijelecev je prišlo trgovinsko ministerstvo do spoznanja, da bi pomorska zveza Avstrije z avstrijsko Afriko zamogla donosati veljeh koristi, posebno sedaj, ko se angleško-afrikanjska vojska kmalu konča. V to svrhu se je obrnila za svet na vse trgovinske zbornice. — Za našo Primorsko bi bila taka zveza velikega pomena, zlasti kar se tiče uvoza surovih kož in izvoza lesa, papirja in pohištva.

Posojilnica in hranilnica v Ajdovščini. — Iz poročila in računskega sklepa za peto upravno leto 1899. posnamemo sledeče podatke: Hranilnihi vlog se je vložilo v letu 1899. 20.347.29 gld. Posojil se je 1899. izplačalo 20.995 gld. — Reservni zaklad koncem leta 1899. iznaša 1.471.24 gld. Čisti dobiček leta 1899. znaša 576.56 gld. Hranilne vlog: se obrestujejo po 4 1/2%.

Nepotrjen zakon. — Od državnega zbora sklenjeni načrt zakona, po katerem bi zastavni listi dež. kreditnih zavodov, galiskega kreditnega društva in hranilnic bili prosti rentnega davka, ni dobil najvišjega potrjenja. Ze pri razpravi o zakonu je izjavila vlada, da se strinja z načrtom, ako državni zbor ob enem reši druge predloge v pokritje primanjkljaja, ki bi znašal na leto okoli 700.000 kron. Ker pa so državne blagajne skoro prazne, vlada ni mogla priporočiti potrjenja.

Sprejme se takoj
zdrava dojmica (haja)
z dežele.
Ponudbe na upravništvo „Soče“

Ustanovljena trdka leta 1886.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku šte. 5.

Tovarna nadplav Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in podplav

ter vseh potrebnih za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Časna tovarna nadplav (Schuhobertheile),

jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) družbe sv. Cirila

in Metoda v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah. Ceniki na zahtevo zastoj in franko.

Andrej Frančeskin, krčmar

v Gorici

v Kapucinski ulici šte. 9.

zraven Resbergove zaloge.

Toči dobra vipavska črna in bela vina, ter sveže vrhniško pivo.

Ima dobro kuhinjo z gorkimi in mrzlimi jedili, da lahko postreže o vsakem času dneva. — Priporoča se slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi.

Saunig & Dekleva

glavne tovarniške zaloge dvokoles raznih sistemov in zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v ulici Municipio št. 1. Popravilnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v Nunski ulici št. 16.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce. Cene zmerno. Postrežba poštena.

Klepar Artur Makuc

Ozka ulica 1, Gorica Via Stretta 1
priporoča

škropilnice proti peronospori

(ponovljene po Vermorelovi sestavi.) Baker je trd in svetel. Zalistke valvole se more lahko premeniti. Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žveplanje sodov, iz cinkane železa.

Priprava za otvaranje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan).

Meh za žvepljenje grozja raznih sistemov. — Cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice.

Sprejema v popraviljanje vsakovrstne druge škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

KISLA VODA LAJOS

je priznana najboljša in najzdravejša med vsemi vodami te vrste. Ima v sebi magnezije več kot vsaka druga voda: na 1000 gramov vode ima 31.61 gramov magnezije. (Magnezija je pravo učinkujoče sredstvo).

Vdobja se v vseh lekarnah in mirodilnicah. Jedino zalogo za Gorico in okolico ima Ang. Fornizzi v Gorici.

Dobi
se
povsod

Kalodont

priporočano
najbolje sred-
stvo za čišče-
nje zob.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gospoška ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbori dospelu novo sveže blago za spomlad in poletni čas, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Kamgarn, Cheviot i. dr.

Krasna izbira volnenin, perkal, Battist, satin, »Voile de Laine«, Zephir i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izbornu perilo, bombažasto in evirnasto, katero prejema iz prvih slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in evirnaste, blago za blazine, plahte, kovrte, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovratnike, zapestnice, prsnike, nogovnice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na lkovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ-A,

v Prazi na Smihovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic
po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoču-
očih sprical domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo-
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih svetilk za vako-
vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob-
nih venčev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd.
vse po zmerni ceni. — Naročila za doželo izvršuje
točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo
S. el.) tiskarno črk na perilo. (P. el.)

Tiskarna ustanovljena leta 1893., je oskrbljena z najmodernejšimi črkami.

„Salonska knjižnica“

„Slovanska knjižnica“. „Knjižnica za mladino“.

„Primorec“. „SOČA“. „Kažipot“.

Goriška Tiskarna

A. GABRŠČEK,

zaloga vsakovrstnih izgotovljenih tiskovin za županstva, cerkvene, šolske in druge urade
v Gospoški ulici šte. 9. v Gorici,

sprejema naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin,
kakor:

vabila k vesellicam in plesom, račune, zavitke in listov-
ni papir z natisnjeno trdiko za trgovce in zasebnike,
raznovrstne vizitnice s primernimi zavitki in elegant-
nimi škatlicami.

Tiskovine po vzorcu za zasebnike, urade, društva itd.
izvršuje točno in natančno po zmerni ceni.

Sledeče tiskovine ima tiskarna izgotovljene v zalogi:

Za županstva: Spisek za volilce, glasovni imenik, kontrolni razkaz
(za volitve), opravični zapisnik, blagajnični dnevnik (z glavo), sklep
računa, proračun domovnica, ubožni list, plačilni nalog, vročilni
list, razna povabila (k volitvi, k novačenju, v občinski urad), vabilo
starešinam k seji (z dnevnim redom in brez njega), pobotnice,
zapis za mrljem, izkaze o premembah stanovanščim (za vojake), po-
štni dnevnik, kazenski zapisnik, prošnje za oproščenje vojaščin itd.

Za cerkvene urade: Liber bapt., Liber def., Liber matr., Status anim.,
Testim. mortis, Testim. matrim., Fides mortis et sepult., Fides matr.,
Nota pro den. factis (in faciendis), Fides Nativit. et Bapt., Testim.
status liberi, krstni list, mrtvaški list, pobotnica za obligacije in za
plače, izkazi umrlih, račun (z raznimi prilogi) itd.

**Za šola so v zalogi vse tiskovine v slovenskem, hrv. in ital.
jeziku,** kakor razrednice, tednik, oprav. zapisnik itd.

Za sodno urade: opr. zapisnik, zapisnike, vročilne liste, vabila, pla-
čilne naloge, malotne tožbe, pooblastila, izvršilne prošnje itd. itd.

**Dsako naročilo, bodi tiskovno ali iz zaloge se izgotovi v roku
24 ur.**

zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček so izšle knjige

„Materino delo za Boga in domovino“. Za Slovenke priredil Si-
mon Gregorčič ml. Cena s poštnino 70 kr.

„Zgodov. črtice iz poknežene grofije goriške in gradiške“. Spisal
Simon Rutar. Cena s poštnino 55 kr.

„Deneč slovenskih povesti“. I. knjiga: Črtice iz ruskega, poljskega,
slovaškega in hrvaškega življenja. I. Cena 55 kr. — II. knjiga: Pre-
vodi iz raznih slovenskih jezikov. — Cena 55 kr.

Simon Gregorčičeva zbirka pesmi. Cena lični izdaji 30 kr.

Ant. Funtka izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.

Pagiaruzzi-Krilanova poezije (dve knjigi) in spisi v prozi.
Cena vsem snopičem s poštnino 1 gl. 60 kr.

Anton Kloditev „Materin blagoslov“. Cena s poštn. 18 kr.

„Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“, ali košček zgodovine
goriškega c. kr. gimnazija. Spisal mons. Andr. Marušič. Cena s po-
štnino 12 kr.

„Slovanska knjižnica“. Izhajanje je začelo vstavljeno. Do konca leta
1899 je izšlo 93 snopičev, kateri so deloma še vsi zalogi.

„Knjižnica za mladino“. Izšlo je 24 snopičev. — Cena vsakemu sno-
piču je 25 kr. Kdor naroči vse snopiče, jih dobi po 20 kr. —

„Salonska knjižnica“, za odrasle, začela izhajati začetkom l. 1897.
I. zvezek „O te ženske!“ stane gl. 1.10. — II. zvezek: „Hamlet“,
žaloigra v 5 dejanjih, cena 70 kr.

„Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. 350
strani velike osmine. Spisal Anton Rudež. Znižana cena gl. 1.30.

„Bela noči“. Sentimentalen roman. Cena 25 kr.

„Ben-Hur“, roman iz časov Kristusovih, Angleški spisal L. Wallace,
poslovenil Podravski. Trdovezan gl. 1.65, mehkovazan gl. 1.30.

„Kako je ravnati z mlekom?“ Slovenskim živinorejcem posebn
udom mlekarških zadrug spisal Milan Ivančič v Tolmnu, 1 iztis
15 kr., 10 iztisov gl. 1.

Na zahtev pošiljamo cenik naših izdaj zastoj!

Trdo vezan
gl. 1.90.

Ручной

Mehko vezan
gl. 1.60.

Русско-Словинский Словарь

(Ročni rusko-slovenski slovar)

IN

Kratka slovnica ruskega jezika

(Краткая Грамматика Русского Языка)

V kratkem izide „Slovensko-ruski slovar“ in „rusko-slovenska slovnica“